

DOMOLJUB

izdaja vsak četrtak. Cena mu je
2 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za
Ameriko in druge tuje države 6 K.)
— Poslovno številke so vročane
po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu
„Domoljuba“ Ljubljana, Kopitarjeva
ulica. Naročnika, reklamacije in in-
serati pa: Upravništvu „Domoljuba“,
— Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 31.

V Ljubljani, dne 5. avgusta 1915.

Leto XXVIII.

Konec razdiranja.

Vojska podira. Pride pa čas, — Bog
dej, da bi bil že kmalu —, ko utihnejo to-
povi in možnarji, ko se izpraznijo zakopi,
in ko se vrnejo naši fantje in možje na
svoje domove. Takrat se konča podiranje;
treba bo pa misliti na pozidavanje, po-
pravljanje, prenavljanje v vseh ozirih — v
politiki, v gospodarstvu, v življenju sploh.
Treba je misliti na to že danes, priprav-
ljati že zdaj.

Ena reč, ki se tiče nas in obenem cele
države, je v tem oziru posebno važna. Po-
jasniti jo hočemo svojim bralcem ravno
zdaj, ko smo prestopili že v drugo leto te
strašne vojske. Spominjamo se pri tem
živo, kako se je ta divji vihar začel. V Sa-
rjevju je počil samokres in padla sta pre-
stolonaslednik Franc Ferdinand in njegova
žena. Preiskava se je pričela in je do-
gnala, da so častniki in državniki srb-
skega kraljestva v zvezi z močno razšir-
jenim društvom Narodna obrana že dali
tasa pripravljati ta umor. Ni pa šlo samo
za to, da se vzame prestolonasledniku
življenje, nego za to, da se odruga Bosna
in Hercegovina, Dalmacija, Hrvatska in
Slavonija, Kranjska in sploh vse ozemlje,
kjer prebivamo Slovenci in Hrvatje, in se
združijo s Srbijo. Agitacija za to se je
razpredla po vsem našem jugu, je dobila
zase precejšen del izobražencev in je za-
šla globoko med mladino. Naša vlada je
zabavala od srske države, da ustavi to
agitacijo. Srbija ni sprejela vseh naših za-
hlev. Nato se ji je napovedala vojska in
za to napovedjo so si države napovedovale
vojske kar ena za drugo, — nazadnje ne-
zvesta Italija —, in tako je prišel svet v
kravni metež, ki zdaj pravzaprav še z
knavi naraščujočo silo podira na tisoče
svetločih ljudi in ruši dela človeških rok.
Kako naj se uredi razmere, da se
bom Slovani na jugu naše države mirno

mogli dalje razvijati in da ne bo zavoljo
Srbov država v vedni nevarnosti? To je
vprašanje. In pri tem se nam zdi, da se
prebralo misli na to, da ni dovolj, če se
srska država prisili, da nam bo mirna
soseda. Treba je pomisliti, da imamo v
naši državi par milijonov ljudi, ki se ime-
nujejo Srbe — v Dalmaciji (zlasti Kninsko
glavarstvo in Kotor), v Hrvaški in Slavo-
niji (posebeo v Sremu in Liki), v Bosni in
Hercegovini. Ti ljudje so bili dozdaj za-
peljeni; učili so jih, da je njihov dom v
Srbiji, da jim je pravi kralj Peter, in da je
njihova dolžnost gledati preko meje in
delati, da se odcepijo od Avstrije in pri-
klopijo srskemu kraljestvu. Ta zmeta jih
je dozdaj silno mnogo stala. Po ječah,
na v'slicah je mnogo zapeljanih izdajalcev
prešlo svoje plačilo. Zločin zasluži kazen
in vojno pravo mera biti trdo, ker druga-
če ne more vojska izvrševati svoje težke
naloge. Toda to pa smemo pač reči: zape-
ljano ljudstvo, ki se danes imenuje srsko,
se nam smili in naša dolžnost je, da po-
iščemo peta, kako bi bilo mogoče napra-
viti konec ti prežalostni usodi njegovi, ki
ga sedaj po krivdi njegovih zapeljivcev
tako trdo preganja.

Ta pot je mogoča; je pa, poudarimo
to takoj, samo ena! Takimenovani Srbi
se morajo avstrijski domovini udati po-
polnoma, brez pridržka, z unom in srcem.
Pomagamo jim k temu preobratu, ki po-
menja tudi za nas Slovence najgotovješe
jamsvo za našo naredno svobodo in za
naš vsestranski napredek. Kar želimo, ni
težko.

V jeziku med Hrvatji in Srbi ni prav
nobene razlike, samo v pisavi se ločita.
Hrvatje pišejo s takimi črkami kakor mi
— z latinico, Srbi pa s cirilico. Razlika je
tudi v veri: Srbi so razkolne vere grškega
obreda, Hrvatje so katoličani. Imamo pa
tudi med Hrvatji škofijo grško zedinjenih
vernikov, ki so ravno tistega obreda ka-
kor razkolniki, samo da priznavajo pa-

peža kot vrhovnega cerkvenega pogla-
varja. Ti se štejejo vsi med Hrvatje.

Tisti, kateri se danes imenujejo Srbe
v naši državi, so se še pred nedavnim
časom, preden je prišla agitacija za srsko
kraljestvo med nas, imenovali Hrvatje,
riščane, vlahe. Ime Srb je bilo med njimi
neznano, kar se je umetno zaneslo med nje;

Zavoljo tega nesrečnega
srbstva v naši državi smo vsi trpeli.
Pomen našega naroda se je zakrival in
nasprotnikom je naša razcepjenost dajala
orožje v roke.

Pot, po kateri se more to vse v naj-
krajšem času popraviti, je edino ta-le: Vsi,
kateri se zdaj v naši državi imenujejo
Srbe, naj pust' za vedno to ime in naj se
odkrito in jasno imenujejo Hrvatje. Srbi
naj bodo tisti, kateri prebivajo v srskem
kraljestvu. Srsko ime ni ime naroda,
ampak države. Obenem naj tudi v pisnu
pekažejo, da med hrvaškimi in srskimi
jezikom ni nobene razlike; pisati naj začno
brez pritiska od zgoraj, sami od sebe, z
nešimi črkami in hrvaško domovino v
okviru habsburškega cesarstva naj pri-
znajo brezpogojno za svojo domovino, za
katere neodvisnost in popolno zedinjenje
naj se bojujejo. Prav bi bilo tudi, ko bi iz-
premenili svoj koledar. Zdaj so trinajst dni
za nami. To dela, zlasti ob praznikih ve-
like razlike. V eni vasi, — pa dvakrat
Bežič, dvakrat Velikonoč. Ko bi padli ti
razločki, bi se vzajemnost še bolj utrdila.

V tem smislu naj dobri Bog razsvetli
naše doslej zapeljane, odtujene rojake in
naj jih zanje in za vsjo državo potrebni
preobrat vrne domovini, širši in ožji k
skupnemu delu. Potem bo konec narod-
nega razdiranja, konec zarledovanja, ko-
ne kazni in pične se doba združevanja,
združevanja in zidarja nove, boljše bodoče-
nosti.

Katoliški Slovenci!

Fraznujno v letošnjih izvanrednih obročnih rojstni dan našega častiljivega, preljubljivega vladarja s posebno gorečo molitvijo!

Prepričanje, da je usoda posameznikov, držav in narodov v rokah Vsemogočnega, je rodilo misel na veliko

narodno romanje k Mariji Pomagaj na Brezje.

To romanje se vrši 16. in 17. avgusta t. l. v proslavo rojstnega dne našega presvitega cesarja Franca Jožefa.

Ob vznosu nebeske Kraljice in pred izpostavljenim Najsvetejšim hočemo moliti za našega cesarja in celo prečesno cesarsko hišo, za Avstrijo, za srečen konec vojske, za naše junaške vojsake v bojnih črti in za srečno bodočnost našega naroda.

Prihitite vsi, ki količkaj morete! Žrtvujmo eno noč, združimo se z evharističnim Zveličarjem in izprosimo z gorečo molitvijo pomoč tam, od koder edino nam zamere priti:

od vsegamogočnega Gospoda nobes in zemlje!

V Ljubljani, dne 31. julija 1915.

Dr. Ivan Šusteršič,

deželni glavar, ket predsednik odbora.

Dr. Anton Korožec, državni in deželni poslanec; Dr. Evgen Lampe, stolni kanonik in deželni odbornik; Dr. Frančišek Pavletič, odvetnik v Gorici; Karol Pollak, veleindustrialec; Ivan Štefe, urednik; ket člani odbora.

ket člani odbora.

Vzpored narodnega romanja

dne 16. in 17. avgusta t. l.

Pobožnosti se otvorijo dne 16. avgusta zvečer okoli 9. ure s processio ob prepovedanih goratih prošnih do nebeske Kraljice.

Potem celo noč molitev pred izpostavljenim prev. Rešnim Teletom.

Ob polnoči slovesna služba božja.

Pričeniti na vse zgodaj, 17. avgusta, sv. maše pri vseh četerih svetiliščih in splošno prejetanje svetega obhajila, ki se daruje v namene narodnega romanja.

Dopoldne ob 10. uri, 17. avgusta, pontifikalna sv. maša, ki jo daruje prevzvišeni gospod vladika dr. Anton Bonaventura Jeglič. Pred sveto mašo propoved. Govori kanonik msgr. dr. Evgen Lampe.

Takoj po končani sveti maši slovesna molitev celokupnega zbranega naroda do najsvetejšega Srca Jezusovega in preblatene Device Marije.

Konec: Cesarska pesem.

Zakaj na Brezje?

Veliavni naši mozi, prvi med njimi kranjski deželni glavar dr. Ivan Šusteršič, nas kličejo na Brezje.

Zakaj na Brezje?

K Materi božji, k Mariji Pomagaj — za cesarjev rojstni dan.

Mi katoliški Slovenci smo že nad 600 let združeni pod mogočnim habsburškim žezlom, vsekdar zvesti Bogu in cesarju, vsekdar pripravljeni iti v boj za Avstrijo. Mi smo pa tudi Marijin narod. Materi božji najrajši tožimo svoje težave, pri njej iščemo tolažbe in moči, njenemu varstvu se izročamo, njenim prošnim priporočamo. Če nam je hudo, se Mariji objublamo, če nam je dobro, se Mariji zahvaljujemo. Prav je tedaj, da se tudi za cesarjev, dan zberemo pri Materi božji, pri Mariji Pomagaj na Brezjih. Kaj moremo dati Avstriji, kaj moremo dati nie narodi, kaj moremo dati mi Slovenci cesarju boljsega za vezilo kakor junaško zvestobo na bojnih poljih, kakor verne molitve doma? Materi božji in po njej Kraju vseh kraljev se bomo zahvalili za mogočno varstvo v tej strašni svetovni vojski, Materi božji in po njej Bogu bomo priporočili in izročili svoje upe in svoje želje za cesarja, za Avstrijo, za našo slovensko domovino.

Dan na Brezjih boji dan zahvale!

Mi nikoli nismo dvomili, da nad nami vlada Bog, da božja previdnost ravna vse človeške in svetovne dogodke, zdaj da plačuje dobro zdaj da kaznuje hudo. Naj se človek se tako upira, nazadnje se zgodi, kar Bog hoče. Človek snuje, Bog boguje! Zato smo Slovenci vedno dajali čast Bogu, če se nam je kaj srečno izteklo. V tej veliki vojski pa tudi slepec ne more biti previdnosti božje. Mi ne vemo še za gotovo, kako se bo vojska končala, o to vidimo in skušamo, da je bilo dozdej z nami posebno božje varstvo.

Ko se se vzdignile proti nam države za državo, silna Rusija na vzhodu, na zahodu bogata Francija in kraljica morja, mogočna Anglija, tedaj je tudi najogumnejšemu srce vztrepetalo, češ, ali bo zmogla Avstrija proti celemu svetu. Zavezništvo Nemčije ji je sicer bilo dotovo in vojaška moč Nemčije je silovita, tudi junaštvo naših polkov nam je bilo znano, a premoc je le premoc, Francija in Anglija, smo se bali, bosta zadrževali Nemčijo, medtem ko pa Rusija s svojimi milijonskimi armadami udria v Galicijo, na Ogrsko, na Dunaj in vse pogrnilo, kar se ji bo stavilo na pot. Ni se zgodilo. Nesprotno. Začuden gledamo prav zdaj, kako se Rusi povzdikajo, in naše vsake stroje že pred Varšavo. Odkod to? Teško bi bilo natančno povedati odkod. Delovalo je to in ono, vmes je posedel in slučaj in omi slučaj, zgodilo se je to, kar se ni pričakovalo — govorimo po krščensko: božja previdnost je vse dogodke tako naravnost, da se je vse veljhanska boju združeni sovražnikov ponestrčila.

Straten je bil prvi naval Rusov meseca avgusta in septembra lanskega leta. Naši fantje so morali zatisi ili vsaj svojo moč, da so se naval, če ne udarili, vsaj oslabil in nekoliko zločili. Odkod ta

moč? Bog jo je dal našim vernim fantom, neveda bi je ne bila nikoli dala. Danki n Aufenberg sta udarila proti severu, a za hrbtom je prodrila nova ruska sila in že je bila nevarnost, da bosta oba obkoljena in ujeta. Zadnji hip sta se izmaknila in umaknila. Imela sta srečo, pravimo ljudje, a imela bi bila lahko tudi nesrečo. Pozneje so Rusi zopet na Ruskem Poljskem zasitili pol veliki nemški armadi. Se general Kutenkamp je moral priti vsak hip, a vsa nemška armada bi bila ujeta. A zgodilo se je tako in tako, da ni prišel in Nemce se je posrečilo, da so krag predli.

Zakaj niso Rusi udarili takoj na Karpate, ko se niso bili utrjeni? Zakaj ni Italija posegla v vojsko, ko so Rusi že skoraj predli Karpate in so vse naše čete komaj vzdržale njih naskakovanje? Zakaj ni car takoj obljubil Romunji karja obeta zdaj, in bi bila Romunja vojna našin za hrbet? Zakaj ni bila Srbija vzhod odstopiti Bolgariji Macedonije in bi bili Bolgari z Rusi naskočili in vzeli Carigrad ter tako odprli pot za uvoz orožja in streliva v Rusijo? Srbija bi bila dobila zato Bosno in Hercegovino, južno Ogrsko in del Hrvatske.

Zakaj in zakaj? Človek snuje, Bog boguje!

Pravijo, da so se onega leta, ko je bil evharistični kongres na Dunaju, breverno zarotili zoper Avstrijo, da jo bodo uničili. Snoveli se naklepe, a Bog jim je usnovo zmesal. Avstrija je po izidu iz vseh bojev zmagovala in slavna. Zmaguje na severu, zmaguje na jugu, in če ji je bilo kdaj tesno, se zdj kakor da bi bilo le, zaslo, da se je spet pomnila, kako potrebna je tudi državam božje varstvo!

Kako ne bi bili Bogu hvaležni za vse to? In kako, da je Bog hotel nkariti, da smo v posebnem varstvu Mater božje, je vse tako uredil, da se je začel veliki srečni preobrat ravno v mesecu Kraljice najinilove. Zato moramo pa vsi srečni in veseli hiteti na Brezje, da zahvalimo Bogu in Mariji dolžno čast in zahvalo!

Zahvaliti se pa moramo mi Slovenci se posebej za matikaj. Bila je velika nevarnost, da ne bi sovražnik udaril v naše dežele in potencial naša polja in požgal naša svetišča in naše domove. Mi smo trdnje prepričani, da nas je rešilo varstvo Mater božje, ki smo se ji tako srečno priporočili. Le mater, del naše slovenske domovine je zavzel sovražnik in le odloč, upamo, ga bojo naše junaške čete s pomočjo Kraljice vojnih trav, kmalu pregnale. Zahvaliti se moramo tudi, da je Bog dal našim ženam, našim starcem in otrokom, toliko poguma, toliko veselja in pridnosti, da so vse srečno in leno obdelali. Zahvaliti se moramo, da je Bog dal tako dobro lotino, kaj bi bilo, ko bi bila polja neobdelana, ali če bi bila nastala lakota? Zahvaliti se moramo, da nas je Bog srečno, hitrega trpljenja tolažil in nam dajal moči, da smo vse pogumno prenesli. Uraji namo, da bo tudi se vse drugo obrnil v dobro.

Na Brezje tedaj z tihom ponitnostjo v srečni in glasno zahvalno preslavo na vsinah!

Odmev.

Času primerna članka »Našim fantom« in »Našim mladenkam« v »Domoljubu« št. 29. sta zbudila dokaj pozornosti. Tudi vojakom — zgladnim namreč — sta ugajala. Dobili smo daljši odgovor, ki priča, koliko res vzornih bojnikov med našimi Slovenci se vojskuje za cesarja in domovino.

Vojak Ferdinand Copot (c. in kr. mob. rez. bolnišnica 1-16, vojna pošta 311) piše uredništvu:

Bral sem v »Domoljubu« lepo in resno opozorilo slovenskim fantom in mladenkam. Pri tem me je v srce zabolelo, ker me je vse to, kar sem bral, spominjalo na razne dogodke, ki sem jih že v tej vojski na lastne oči opazoval. Potovali smo namreč v tem času po Bosni, Srbiji in slednjič smo prišli na Kranjsko. Mlad sem še, vendar pa vem, kako naj človek živi, da si ohrani poštenje in fantovski ponos — posebno v sedanjem času vojske, ki naj bi vse t pokori nagnil, ne pa zavedel, kakor je že večkrat zgodilo, v pogubo.

Poglejmo na mladeniče, ki so še doma in niso bili poklicani na vojsko! Kako se obnašajo? Svetilko bi morali prižgati, da jih najdemo, ki žive, kakor se spodobi. Mislijo si namreč, zdaj nas je malo doma, zdaj smo mi na konju. Tega pa ne pomislijo, kako trpe in mirajo naši tovariši in bratje na bojiščih.

Ko smo bili nastanjeni v neki vasi na hrvatskem ozemlju, kjer je delovala naša bolnišnica, smo videli dosti takih slabosti, kako nekateri žive — brez priložnosti in razudano. V mislih tukaj imam Slovencev, ampak drugoverce. In če se ozremo na naše Slovenke, moramo reči, da splošno res žive pošteno; merom se pa še najdejo take, ki ne pomislijo na starost, ki žive samo od jutraj do večera, od nedelje do nedelje, kako se bodo oblačile, da bi bolj opadle. In če pride vojaštvo v tak kraj, potem so take »lahkoživke« kar pokonci in bi bilo najbolje, da bi jih ztirali in odstranili.

Kaj je takim deklinam mar trpljenje, kaj napori in križi vojakov! V bojnih vrstah gledajo vojaki vsak dan mrti v oči, umirajo za domovino, te lahkoživke pa vidijo samo sebe, uživajo in veseljačenje, zraven pa jemljejo poštenim Slovenkam dobro ime.

Izpolnjujmo pred vsem verske dolžnosti, potem se bomo pa lahko ogibali greha, slabosti in lahkomišljenosti.

Sodba ta se seveda ne sme razegniti na vse naše mladeniče, ki so doma ostali; kajti dobro je znano, da je večina vendar le poštena, deloma prav gledna. Marsikje je pa dokaj gnilega. Tudi je pripomniti, da je imel članek »Našim fantom« — ost drugam napereno.

(Op. uredn.)

Pregled po svetu.

Romunija se je menda odločila, da ostane mirna. »Corriere della Sera« poroča: Osrednji veselili na Dunaju in v Berlinu sta končali svoja pogajanja. Romunija je izjavila, da ostane nevtralna še naprej.

Strašne žrtve pegastega legarja v Srbiji. Iz Lugana v Švici se poroča: Samo v srbski armadi je umrlo 30.000 mož. Civilnega prebivalstva je epidemija pobrala ponekod do 30 odstotkov. Zdravnikov, ki jih je že itak primanjkovalo, je umrla cela tretjina. Srbija je bila blizu pogina. Tedaj je posegla vmes ententa in poslala na stotine zdravnikov. Vseposod so se postavile bolnišnice Rdečega križa, katerim so se pridružili ameriški lazareti. Srbija je sedaj precej očiščena epidemij. Ententa je poslala tudi vojni material, topove, municijo, letala, avtomobile, čevlje, živila, tkanine in potrebno tehnično osobje. V Belgradu stoje razen srbske artiljerije dve angleški, dve francoski in dve ruski bateriji.

Laška sodba o ruski vojski. »Corriere della Sera« objavlja daljši članek svojega petrograjskega dopisnika o velikanski bitki na Ruskem, ki je postala strašno silovita. Položaj Rusov je nad vse ogrožen. Povsod prodirajo nemške in avstrijske čete. Na različnih bojiščih so Rusi v nevarnosti, da jih sovražniki ne odrežejo. Rusi ne morejo nikjer pričeti z ofenzivo. Kot odločilne smatra list boje na fronti med Wiepržom in Bugom.

Zdaj pa imajo. Rodovi v Tripolitaniji so se kmalu po začetku italijansko-avstrijske vojske spravili na noge in se uprli italijanskim četam. Potisnili so jih iz notranjščine do obrežja. Ogrožena so že obmejna mesta, ki jih Italijani izpraznujejo.

Spor med Ameriko in Nemčijo zaradi potopa »Lusitanije« še vedno ni poravnani. Amerika je v novem dopisu naznanila Nemčiji, da vztraja na svojem stališču, vsled katerega bi ne smela Nemčija nobene ladje napasti s podmorskimi čolni, ako se na njih nahaja kak Američan. S tem bi seveda bil za Nemčijo nadaljnji podmorski boj nemogoč, zato tudi Nemčija to stališče odločno odklanja. Vidi se pač, da stoji Amerika na strani Anglije. Da bi Amerika svoj nastop nasproti Nemčiji bolj podčrtala, je začela celo rožljati z orožjem. Ameriški listi pripovedujejo, da se mornarica in pehotno vojaštvo pripravljata za vse slučaje. — Nemčija Ameriki ne bo več odgovorila, marveč z vso silo nadaljevala podmorsko vojsko.

Nevtralnost Amerike. Amerikanski listi poročajo, da so naročili Italijani v Ameriki velikanske množine vojnega gradiva. Amerika preskrbuje italijansko armado tudi z žitom in premogom.

Vojaška dolžnost na Angleškem. Lord Kitchener zahteva, da mora vsak možki od 19. do 40. leta, ako ne dela v

kaki tovarni za orožje ali municijo, stopiti v armado. Na sedanji način — z denarjem — ne more dobiti zadostnega števila vojakov.

Pomaufkanje streliva na Ruskem. Zemstva (odbori okrožij) so stavili predlog, naj se vsa industrija pritegne v izdelovanje streliva in se naj po vojaško organizira. V Rusiji vlada tako veliko pomanjkanje delavcev, da so preko mesta Charbin vpoklicali 300.000 Kitajcev, kateri se vsak dan že pričakujejo.

Svetovna vojska.

Obletnica svetovne vojske je za Ruse žalostna. — Ljublin so zasledle naše čete. — Ivangorod obstreljujejo. — Rusi se umikajo na črti med Vislo in Bugom. — Ob Dnjestru in v Bukovini so se naši dobro zakopali. — Rusi so zastoj poskušali prekoračiti Dnjester. — V bojih ob Soči so Italijani omagali. Druga 10dnevna bitka zanje ponesrečena. Izgube na italijanski strani cenijo na 100.000 mož. — Naši ohranili vse postojanke. — Jnnaštvo naših pomorščakov. Uspešen napad italijanskega obrežja. — Porušen Pelagruž. — General Boroevič — drugi Radecky.

Obletnico strahovitega bojevanja praznujejo naše armade z odločno ofenzivo proti ruskim postojankam. Ako se posreči, bodo prišle velike ruske moči v klešče, ki jih bodo odščipnile od domače zemlje. Veliko, orjaško bojevanje se izvaja sedaj na črti od kurske province do reke Bug-a. Največjo važnost pripisujejo prodiranju Hindenburgove armade ob narevski črti. (Reka Nareva se izliva kakih 25 km severozahodno od Varšave v Vislo.) Druga najvažnejša točka tega obsežnega bojnega torišča je pa prostor med Bugom in Vislo, kjer imajo čete generala Mackensen-a prevažno nalogo, da prodro rusko silo proti severu in zasedejo železnico pri trdnjavi Holm; tako bi bili tukaj Rusi odrezani, kar se je te dni res že zgodilo.

Na severni črti ob reki Narevi imajo Rusi manj moči, ker so glavno moč vrgli na južno brambo Varšave, na črto Holm—Ivangorod. Ob Narevi imajo pa več trdnjav, ki so jih pa nemške armade deloma že zavzele. Armadi generala Scholza in Gallwita sta prekoračili reko Narevo že tudi med trdnjavama Ostrolenka in Lomža. (Trdnjavi Pultusk in Rošan ob Narevi sta padli prejšnji teden.)

Predtrdbe trdnjave Ivangorod Nemci že obstreljujejo. Varšava je v stiski.

Ljublin padel. Ko so zvezne armade severozahodno od Ivangoroda med težkimi boji prekoračile Vislo, je 30. julija zvečer naša konjenica opoldne prijezdila v Ljublin. To mesto ima 63.000 prebivalcev ter zelo razvito trgovino. Na celi črti med Vislo in Bugom se Rusi umikajo dalje. Naši

vojaki se bore že severno od Ljublina. Pri bitki ob Ljublinu je bilo ujetih 4930 ruskih vojakov.

Ujetniki meseca julija. Na ruskem bojišču je padlo v nemške roke meseca julija 170.742 ujetih Rusov; zaplenjenih je bilo 51 topov, 356 strojnih pušk. Avstrijske čete so v istem času ujele 126.311 mož in 527 častnikov. Zaplenjenih je bilo 60 topov in 202 strojni puški.

Ob Dnjestrju, Zlati Lipi in v severni Bukovini so se naši dodobra zakopali in utrdili tako, da sovražnik ne more prodreti naše bojne vrste. Rusi zamažajo ob naše postojanke. Tako n. pr. so prejšnji teden štiri dni in štiri noči neprestano napadali na posameznih mestih, ker jim je bilo dano povelje, da morajo prekoračiti na vsak način Dnjester, naj stane, kar hoče. A ob Dnjestrju stražijo med drugimi turški četi tudi naši slovenski bramborci, in Rusi so se uračunali. Naši so pustili, da so se jim približali Rusi na 50 korakov, potem so pa bruhalo ogenj nanje. Na stoline mrtvih je obležalo pred njimi. Nekaj hrabrostnih odlikovanj. — Dne 25. julija je hrvaška in ogrska črna vojska na meji Besarabije razpršila utrjeno rusko postojanko.

Najnevarnejše bojišče. Tudi na bojni črti na severu, pri Mitavi in Dubisi ter Nemcu Nemci nadaljujejo svoje prodiravje. A to se jim posreči, da vržejo Ruse do Dunajburca (ob reki Duna, vzhodno od Savina), ali Wilne (vzhodno od trdnjave Komoni), ali da proderejo do obeh teh postojank, ki ležita ob glavni železniški progi Varšava — Petrograd, bo postalo stališče Rusov na Poljskem tako težavno, da potem ni izključen popoln poraz največjega obsega.

Debela Berta pred Ivanogorodom. Ljudi javljajo, da so Avstrijci spravili pred Ivanogorod težke 42 cm topove in dva 30 cm topova, ki so sedaj strah ogrožene trdnjave.

Ujetih je bilo zadnji teden na bojiščih proti Rusiji 19.000 mož.

BOJI OB SOČI.

Velikanske izgube Italijanov. Druga desetdnevna bitka pri Gorici se je končala s tem, da so Italijani odnehali. Uspeh je ta, da imajo okrog 100.000 mrtvih in ranjenih. V prvi bitki na istem prostoru so imeli do 80 tisoč izgub, zdaj so pa še občutneje udarjeni. Tako lutih in krvavih bojev menda še ni bilo v sedanji svetovni vojski, kakor so bili tu na naših slovenskih tleh. Italijani vedo, da se bližajo zanje še hudi časi, ko bodo naši junaki opravili z Rusom in bodo prišli na pomoč sedanjim branilcem tja k Soči; zato so pa porabili to priliko, ko so naši še v manjšini. Spravili so skupaj vso silo svoje artiljerije in pehote, da bi prodrli naše črto. Naši so stali kot nepremagljiv zid in vztrajali toliko časa, da se je Lah upehal. Videl je grmade mrtvih in ranjencev ter spoznal, da ima zaenkrat dosti balin. Naši pa so ostali deset dni po orjaški bitki v posesti vseh svojih postojank ob robu doberdobske planote, dasi je bila obramba težka in ne brez izgub. Ranjence so odvažali v Ljubljano in druga mesta. V sredo, 28. julija,

so napovedali italijanski višji oficirji obed v Gorici na čast svojemu kralju »Viktorju«, ki pa doslej ni viktor (kar pomeni zmagovalec), ampak victus — premagan. Napovedan obed je ostal na papirju italijanskih povablencev.

Na bojnem ozemlju gore Krn je dne 25. julija popoldne divjal strahovit boj na nož. Naši so imeli proti sebi šestkratno premoč. S kamenjem so nagnali italijanski naval. Umikajoče Italijane je nato zdrobila naša artiljerija.

Težke boje zadnje desetdnevne vojske pri Gorici opisuje monakovski list »M. N. N.« tako-le: Boji ob Soči se dajo primerjati samo z onimi dnevi o Veliki noči, ko so Rusi na prelazu Dukla hoteli na vsak način predreti. Cadorna zasleduje natančno isto taktiko brezobzirnega žrtvovanja človeškega materiala! Vedno naraščajoča viharna poplav svežih čet se izliva sedaj že več dni neprenehoma proti našim postojankam. Vedno priderejo zopet novi, pripravljeni polki, katerim se potem večkrat posreči, doseči naša kritja. Boji mož ob možu ponoči ob bajnem svitu žarometov so tako strašni, da še ni bilo kaj takega v tej vojni. Kaiti Dalmatinci, že v miru smrtni sovražniki Italijanov, hrvaški velikani in planinci se vržejo z nepopisljivo silovitostjo na Italijane, tako da se morajo vrniti ti skoro že pred ciljem. Čeprav so Lah nesrešano ponavljali svoje besne napade, se je vendar že naprej vedelo, da bodo vsi naporji brezuspešni.

Italijani so se amaknili v svoje prvotne postojanke. Ko so deset dni brez uspeha gonili svoje ljudi v klavnico, so Italijani obupali in zasedli prvotno stališče pred bitko. Spoznali so, da so preveč razredčene njih vrste in jih bo treba nanovo urediti. Poskusili so potem tuhtam (ob Zdravščini in Vermeljani) s posameznimi snuki brez pomena.

V tirolskem obmejnem ozemlju je bil vržen neki italijanski bataljon pri Marcu v dolini Adiče nazaj.

Zahvalna spomenica generalu Svetozaru pl. Borojeviču. Deželni odbor kranjski je v svoji seji dne 30. julija sestavil zahvalno spomenico kranjske dežele, ki jo je deželni glavar dr. Susteršič osebno izročil odličnemu našemu vojskovodji Borojeviču za vztrajno ter uspešno brambo naše slovenske zemlje.

Bogočki zadnjih dni na italijanskem bojišču. Na Goriškem so ob robu doberdobske planote sovražni oddelki še poskušali s posameznimi napadi. Tako so iskali sreče vzhodno od Zagaja in pri Redipulji. Naši so jih krátko zavrnil in odločno zapadli osobito pri napadu na Griže-brdo. 30. jul. popoldne in naslednjo noč je Talijan močno obstreljeval postojanke ob robu kraške planote vzhodno od Polazzo. Ponočni napadi so bili odbiti s silnimi izgubami na italijanski strani. Ob tirolski in koroški meji so vedno artiljerijski boji. Na Malem Palu so bili dne 30. julija ljuti napadi; italijanski sili se je posrečilo zavzeti naš sprednji strelski ja-

rek, po trdem boju je bil pa Italijan mnogimi izgubami vržen nazaj.

General Borojevič. Zmagoviti naredni ob Soči poveljuje general Svetozar pl. Borojevič, znan izza bojev v Serpatih. O njem gre glas, da je drugi Budecky. Kot večaku, izučencu in karpatih, se mu je poverila težka naloga, zadržati z manjšo armado Talijane ob Soči. Borojeviča spoštujejo častniki moštvo; vsi so mu iskreno volani.

Izstreljeno letalo. Na Komenski planoti je 28. julija kroglja nekega našega topa zadela italijanski zrakoplov, ki je padel na tla. Moštvo je bilo mrtvo, 200.000 mož so izgubili desletni Italijani, tako sodi »Grazer Tagblatt«; to pa radi tega, ker Italijani radi ljivosti boj niso mogli in utegnili pobrati in rešiti ranjencev, ki so pred avstrijskimi postojankami izkpravili. Ranjence odpravljajo Italijani že v najjužneša mesta, n. pr. v Neapelj. — V vojski je bil ranjen ital. brigadni poveljnik Magi; padlo je deslet 8 ital. generalnih majorjev, 8 polkovnih poveljnikov in 27 štabnih častnikov. — Na naši strani je padel podpolkovnik pl. Körner; granata mu je odtrgala glavo.

Junaštvo naših pomorščakov.

Vojaštvo naše mornarice je zopet izpričalo, da oprezno, a pogumno čuva naše morje na jugu. Že zadnjič smo omenili, kako spretno se je naša pomorska sila porazdelila na vzhodno italijansko obalo, ki jo je z uspehom obsireljevala v obsegu 160 km doli od Jakina proti jugu. Krátko nato, dne 27. julija, so naše lahke krizanke in torpedne čolne uspešno napadle železniško progo iz Jakina (Ankona) v Petro, kake 60 km v dolžini. Obstreljevali so postajne naprave, kolodvorska skladišča, čuvavnice in železniške mostove na tem obrežju z dobrim uspehom. Več lokomotiv in železniških voz je porušenih. Kolodvorsko skladišče v Fanu je bilo zažgano in je provzročil ta požar močno eksplozijo.

Istočasno so naša pomorska letala uspešno metala bombe na kolodvor, artiljerijsko vojašnico in na druga vojaška poslopja v Jakinu; kolodvor za sestavo vlakov je bil močno poškodovan in uničen; je bilo veliko vozečega materiala.

V nekem tanku nafte je nastel požar, ki se je videl 30 morskimi milj daleč.

Vse čolne so se vrnile brez izgub. Sovražnih pomorskih sil ni bilo videti.

Boj iz zračnih višev.

Dne 20. julija zvečer je avstrijsko letalo metalo bombe na italijanske postojanke ob Soči. Italijani so zrakoplov obstreljevali s šrapneli, a ta se je srečno vrnil.

Dne 23. julija, zvečer ob pol 8. uri, se nad južnotirolskim mestom Riva pojavili trije italijanski zrakoplovci. Vrgli osem bomb, ki so pa padle le samo v ulice in prazne ulice.

Avstrijski zrakoplovec je dne 25. julija v prav zgodnjih jutranjih urah metala na italijansko mesto Verona bomba, ki jih je več oseb, porušilo se je dvojno in ena tovarna. Prebivalstva se je lotil grozen strah.

Porušena brezžična brzojavna postaja na otoku Pelagruž.

Naše ladje so 28. julija z ognjem topov razdrle brezžično brzojavno postajo, ki so jo Italijani napravili na otoku Pelagruž. Ta otok so bili namreč poprej zasedli italijanski vojaki, hoteč si zagotoviti na sicer brezpomembnem otoku nekako zaslombo. Naši pomorščaki so udrli na otok in prizadejali ondi taborečim Italijanom mnogo izgub ter se nato vrnili zopet na svoje ladje.

BOJI NA ZAPADU.

Na francoskem bojišču ni nič takega, kar bi nas kaj bolj zanimalo. S tem pa ni rečeno, da ni bojev. Neprestano se bijejo na vseh postojankah, vendar ni ne tu ne tam takega napredka, da bi se časopisi podrobno z njim pečali.

Uradno poročilo dne 28. julija:

Severozahodno od Soucheza so slezijske čete ponoči z naskokom zopet osvojile posamezne dele postojank, ki so se še iz prejšnjih bojev nahajali v rokah Francozov. Zaplenjene so štiri strojne puške. — V Vogezih so se bili na črti Lingekopf — Barrenkopf ljuti boji. Francoski napadi so bili s protisunkom po večurnem približnem boju odbiti nazaj.

Dne 27. julija zjutraj so Nemci ljuto obstreljevali mesto Reims. Ves čas obstreljevanja je padlo na mesto okrog 600 granat.

Nemci so izstrelili pri Roucque neko francosko, pri Paronne pa neko angleško letalo. Letalce so ujeli.

Popolnoma se je ponesrečil angleški napad na nemško postojanko pri Hooge blizu Yperna dne 31. julija.

V Argonih je bila te dni silna kano-nada.

TURČIJA V VOJSKI.

Rusi se umikajo pred Turki.

Iz Erzeruma se poroča 25. julija: Ruska armada ob desnem turškem krilu se umika v več oddelkih nazaj. Turška armada jo tako trdo zasleduje, da se je mogel ruski glavni stan komaj rešiti.

Dne 26. julija so potopile turške obrežne baterije pred Dardanelami angleški podmornik »Marianne«. 31 mož posadke je v turškem ujetništvu.

Iz Carigrada poročajo, da so bili Rusi na Kavkazu ob napadu na tretjo obrambno črto — poraženi. Več sto Rusov je ujetih.

SRBIJA.

Zakaj Srbi mirujejo? Zadnji čas so imeli opraviti v severni Albaniji, ker jim bolj kaže. Proti Avstriji bi bili zopet začeli z ofenzivo, tako trde srbski častniki, če bi Rusi prekoračili Karpate, Italijani pa dosegli sigurne uspehe. Sicer jih je pa le-gar močno zrahljal. — Od druge strani pa se čuje, da začne Srbija zopet z ofenzivo.

avgusta t. l. 4000 K kot darilo našim vojakom na fronti. Rdečemu Krizu se dovoli za okrepčevalnico K 2000, Belemu Krizu na Dunaju pa K 1000. K stroškom za posebno južino ranjencem in bolnim vojakom v Ljubljani in okolici prispeva deželni odbor 45%.

Deželni glavar dr. Šusteršič je bil osebno v Ribnici ter izročil pomožnemu odboru za pogorelce večjo podporo v živilih in denarju.

Za pogorelce v Ribnici je dovolil dež. odbor 4000 K podpore; pogorelcem v vasi Drnovo (Cerklje na Dolenjskem) pa 2000 kron.

Za spomenik na ljubljanskem pokopališču pokopanih junakov je deželni odbor določil 10 tisoč kron kot temeljni kamen.

Goriški nadškoj dr. Fr. Sedej je bil do zadnjega časa v Gorici. Pretekli teden se je pa začel preseliti v Vipavo.

Naš 17. pešpolk, Moštvo tega železnega polka je do 20. julija 1915 prejele 391 zaslužnih svetinj in odlikovanj. Za odlikovanje je predlagano še 600 mož.

Dva vlaka sta trčila v soboto, 31. julija na postaji Zidanega mostu.

Kobaridski dekan č. g. Juri Peternel živi čil in zdrav v Kobaridu. Torej so bile vse govorice, da je bil ustreljen, prazne.

Iz ruskega ujetništva so se po dolgem času oglasili: Janez Potočar iz Topliške občine v novomeškem okraju; nahaja se v mestu Tjumen. — Štefan Kisela je pisal iz Sibirije, da se mu ne godi slabo. Oba sta bila ujeta neranjena. — Bratje poslednjega se nahajajo v Bosni, ki jih bo gotovo veselilo, da je Štefan živ. — Fr. Gantar, posestnik iz žirovske okolice. Po osmih mesecih tihega molka je prišlo pismo iz Taškenta v Rusiji, ki v njem naznanja, da je ujet, sicer pa zdrav. Pismo je romalo 9 tednov. Žena in otroci, ki so mislili, da ga ni več med živimi, so se silno razveselili očetovega pisma.

Marijino svetišče na Sv. Višarjih je od 19. jul. dalje tudi že v ognju italijanskih topov; vendar pa doslej cerkev še ni trpela. Le zupnišče je bilo zadeto in deloma poškodovano. Milostna podoba je pa ohranjena.

Laške ujetnike dovažajo vsak dan v Ljubljano. Peljejo jih najprej na Grad, ondi imajo priliko, da si ogledajo lep kos naših krasnih slovenskih poljan, pa tudi snežnih planin; potem jih pa odvedejo čez pet dni v stalne ujetniške tabore — naprej.

Bel kruh in bele žemlje imajo zopet v Zagrebu. Pol kilograma belega kruha stane 80 vinarjev.

»Mladeniške nedelje« — tako imenujejo na Bavarskem one nedelje, ko imajo za mladeniče od 14. leta dalje posebne cerkvene govore, da bi se mladina duhovno prenovila in okrepila. Imajo tudi večkrat skupno sv. obhajilo, ki ga darujejo za vojake na bojiščih.

Morski volkovi v reški luki. Do sedaj so se le redkokdaj videli morski volkovi v bližini reške luke. Te dni so jih pa zaznali večje število. Oblasti so odredile, da so kopaljšča zavarovana z žičnato ograjo, ki sega do dna morja. Govori se, da so se priklatili morski volkovi v Jadransko morje iz Egejskega morja, kjer jih je pregnalo grmenje topov. Kakor znano, živi v

Egejskem morju in zlasti ob azijski obali veliko morskih volkov.

Marsikaj se je izpremenilo zadnji čas v Trstu. Posebnost je tudi v tem, da znajo nekateri prebivalci kar naenkrat prav dobro slovenski govoriti, odkar so namreč odšli regnikoli iz Trsta. V slovenskem jeziku kupiš sedaj vse, kar želiš. Tisti, ki se jim je sedaj razvezal jezik, so bili narodni mrtvaki, ki se iz strahu pred regnikoli niso upali govoriti lastnega jezika, ker bi jih bili drugače preganjali in zatirali.

Cena moke. Notranje ministrstvo je določilo ceno moke takole: Pšenična moka od 52—68 kr. n za 100 kg; ržena po 42 kron, otrobi po 17 kron.

40 letnica mašništva. Dne 25. julija so imeli v Mariboru slovesno sveto mašo zahvalnico o priliki štiridesetletnega mašniškega jubileja lavantinskega knezoškofa dr. Mihaela Napolnika.

11 vagonov gnilih jajc. V Egnach na Švicarskem je došlo te dni 11 vagonov jajc iz Bolgarije. Ker se je potrebovalo za prevažanje jajc iz Bolgarije v Švico več tednov, so se jajca na potu popolnoma pokvarila. Vseh 11 vagonov jajc so morali pometati v velikanske jame in pomešati z zemljo. Z jajci pomešana zemlja bodo uporabili za gnoj.

Velikansko grudo zlata izkopal. V Angleški Kolumbiji so izkopal velikansko grudo zlata. Gruda je dolga 36 palcev, široka 18 palcev in njena debelost znaša 2 palca. Vrednost izkopane zlate rude se ceni na 190.000 kron. Poslali jo bodo na svetovno razstavo v San Francisko, kjer jo bodo mogli občudovati obiskovalci svetovne razstave.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Razne novice.

Velikanska škoda. Krakovski »Čas« sodi škodo, povzročeno po ruskem vpadu v Galicijo — na 2 milijardi 350 milijonov kron.

Delo podmorskih čolnov. Do 25. julija so nemški podmorski čolni potopili 229 angleških in 30 drugih sovražnih ladij.

Tedenske novice.

Proslava rojstnega dne našega presvetlega vladarja. Deželni odbor je v ta namen dovolil, da se razdeli na dan 18.

Laški kraj v Gradežu. Ondotna cerkev ima dragocene statuje velike vrednosti, ki jih je župnik po naročilu svojega škofa skrnil. Laški kralj bi bil rad te stvari videl. Žuonik mu je naravnost rekel, da mu jih ne more pokazati, ker so na varnem. Drugi dan so prišli karabinarji, ki so vse preiskali in res našli tuči cerkvene vrednosti. Župnik so pa odvedli v Italijo.

Največje tlačarišče za ujetnike v naši državi so postavili v bližini Požuna na Ogrskem. Vsa stavba obsega 450 hektar, ki bodo vsake spravili do 100.000 vojnih ujetnikov.

Ušel jim je. Iz mesta Simbirsk je ušel 29. junija jamski viničar Franc Murko iz Prihove na Štajerskem. Bil je v ujetništvu. Dne 7. julija je prišel blizu mesta Kalvarije, kjer so nemške čete. Tam so ga pogostili, obrili in oblekli. Med potjo je bil prisiljen jesti bučkovo listje. Od tod so ga poslali v Tešin (Slezija), mu vročili razne potne liste, tako da je srečno prišel v Celje. Može veliko povedati.

Duhovna preroditev. Valentin Debelak, vojak na soškem bojišču piše o življenju na vojski. Nazadnje pristavi: »Pa tudi v duhovnem življenju se je marsikaj spremenilo. Vsa brezbožnost je minula. Častniki kakor moštvo nosi neustrašeno svetinje in križce okoli vratu. Ono grozno preklinjanje je minulo in vsak rad sklepa roke in prosi božje pomoči in varstva. Da, kdor moliti in Boga ne pozna, naj se na vojsko poda. Tu sem naj se pridejo praviščenjenci in svobodomislecji učiti, tu se jim bi odprle oči in bi drugače govorili in pisali, kakor so delali dosedaj. Da bi našle te skromne vrstice odmev tudi v vrstah vojnih rojakov.«

Potop parnika »Eastland«. Iz dežele vednih nesreč (Amerike) se poroča, da se je 23. julija na reki Čikago potopil parnik »Eastland«, ki je imel na krovu 2572 oseb. Kaj je vzrok nesreče, se še ne ve. Zapri so okrog 20 oseb, med njimi kapitana in vse častnike potopljene ladje. Utonilo je 1810 oseb. Med mrtvimi so večina ženske in otroci. V petih minutah je bilo vse pogreženo.

Kolera v Italiji. V Benetkah in Veroni je jela razsajati kolera. V Rimu je radi tega vse vznemirjeno. Gosposke ženske, ki so stregle po bolnišnicah ranjencem, se zdaj že umikajo.

Se nabere. Bavarski časopis »Bayer. Staats-Zeitung« je izračunal, da je bilo na vseh bojiščih do 24. julija ujetih poldrugi milijon Rusov.

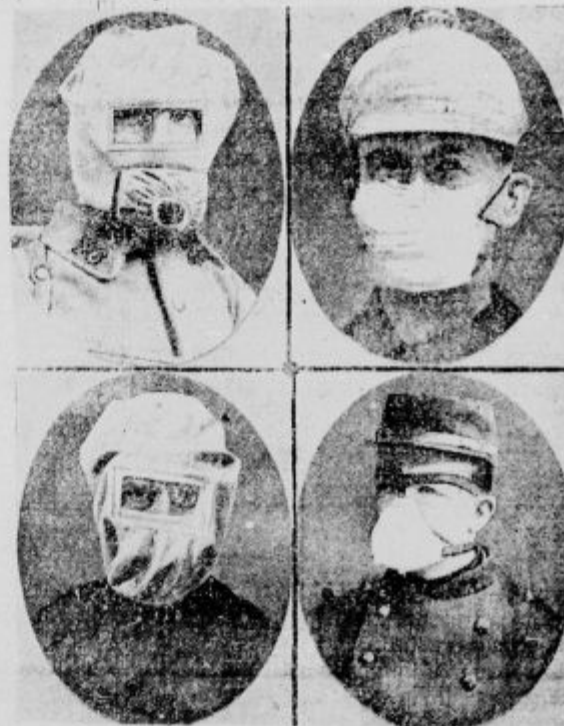
Pohvala primorskih Slovencev. Karol Bricelj z Gorenjskega piše svoji ženi med drugim: Italijan si zelo prizadeva, da bi predril našo bojno črto, a dosedaj je vse

poizkuse krvavo plačal in nič dosegel. Naše izvrstne postojanke in naši hrabri vojaki jamčijo za to, da se Lahu njegovi načrti ne posrečijo. Vsi smo ogorčeni in jezni na Italijane, zato tudi prenašamo vse trpljenje, ki nas zadene v tej vojni. Primorski Slovenci so zelo dobri ljudje in nadvse zvesti Avstriji. Človeka gane, ko sliši, kako se boje, da ne bi prišli pod Italijo, in kako žele, da bi zmagala poštna naša stvar. Med Slovenci ni izdajalcev, kakor so bili v Galiciji, pač pa vsi radi delajo in vse dajo, samo da bi bila zmaga naša. Ko človek vidi to požrtvovalnost, ga navda trdno upanje na končno zmago. Bog bo tudi v bodoče z nami!

Večna slava vojnemu župniku! Po zmagi pri Plaveh je obiskal vojni superior Lovrič svoje junaške Dalmatince. Z vseh strani se ni čulo drugega, nego »on je prišel«. Prišel je res oče k svojim sinovom. Major Turudi ga je pri skromnem kosilu takole nagovoril: »Bitka ob Soči bo eno izmed najboljših poglavij v zgodovini naše slavne armade. Ti, preljubi naš dušni pastir, si k tej slavni zmagi, ki bo v zgodovini brezprimeren zgled junaških činov, veliko, zelo veliko pripomogel. Ne orožje, ne smrtonosne krogle, temveč navdušenje naših vrljih vojakov je zmagalo. To navdušenje pa si Ti vnel v srce naših vojakov. Ti si našim ljudem vлил duha vzvišenega junaštva, Ti si moje junake, predno so šli v določene jim strelske järke, navdušil za cesarja, prestol in domovino; Ti si jih spremenil v leve! Po Tvojih nepozabnih nagovorih si sam rekel: »Čudeže bodo delali! Ljubljenski vladari bodo napravili ve-

liko veselje! Tvoje prerokovanje se je izpolnilo. Junaški čini vojnih vojakov ob Soči so najlepše Tvoje plačilo. Ti si pri polku, ki je ovenčen z vencem zmage, posebno pa pri mojem bataljonu zaslužil veliko slavo.«

Švicarski general — častnikom in moštvu. V »Reichspost« št. 325 od 13. julija 1915 beremo naslednje časi zelo primerno povelje generala pobočnika švicarske armade: »Množijo se pritožbe, da posamezni polkovni poveljniki zaničujejo verske čute in pravice podrejenega jim moštva. Takemu postopanju se morajo višja poveljstva kar najodločneje upreti. Kdor ne more iz lastnega prepričanja zadostno spoznati notranje vrednosti verskega čuta, naj spopusti vsaj to, kar je drugemu najvišje in najvzvišenejše in kar dotični toliko bolj ceni in upošteva, kolikor resnejši časi so. Višja poveljstva naj zato poskrbe, da se bodo sledeče določbe strogo izpolnjevale: 1. Nedelja, dan Gospodov, naj se tudi v armadi posvečuje. To je v sedanjih razmerah gotovo mogoče. 2. Ob nedeljah in praznikih naj se dá oddelkom priložnost, udeleževati se božje službe, in sicer ločeno po verski izpovedi, v kolikor dopuščajo to krajevne razmere. To velja za moštvo vsake vrste. Ovdani slučajji dajo povod, da se to tu posebno naglaša. 3. Pri versko mešanih polkih se mora božja služba vršiti ločeno po veroizpovedi. 4. V nezaočutečem in plemenitem spoštovanju verskega prepričanja in izvrševanju verskih dolžnosti naj dajejo častniki, kakor povsod in vselej, dober zgled. — Generalni pobočnik armade polkovnik divizionar Brüdger.«

Proti bombam napolnjenim s plinom. V sedanji vojski uporabljajo novo orožje, namreč bombe, ki so napolnjene s plinom in ki širijo dim. Kadar take bombe razpočijo, se dvigne gost dim, ki vso okolico zagrne v temo. Vojaki zato ne vidijo in se ne morejo posluževati svojega orožja. Dim prihaja skozi očesa, nos in usta v telo, kjer povzroča poškodbe. To bojno sredstvo se

navadno uporablja pred naskoki. Slika nam predstavlja, kako se ščitijo vojaki proti takim bombam. Na levi zgoraj in spodaj: Varstvene krinke in dihalniki Angležev. Na desni zgoraj nemški sanitetni vojak s kriniko, ki pokriva obraz. Slika na desni spodaj: Francoski vojak z varnostno kriniko.

Naši ujetniki na Ruskem. Vsled prošnje ameriškega in angleškega poslanika je z dovoljenjem ruskega vojnega ministra obiskal ruska taborišča za avstrijske in nemške ujetnike Hart, zastopnik krščanske unije mladih mož. Hart je sredi julija v omski guberniji obiskal kraje Nikolajev in Omsk. V svojem poročilu pravi, da je v teh mestih položaj nemških in avstrijskih ujetnikov v vsakem oziru zadovoljiv. Sicer vlada strogoši, toda ujetnikom ne manjka ničesar. Bolnišnice in stanovanja ujetnikov so izvrstna, dovolj je tudi dobre hrane.

Češke katol. pol. stranke so imele dne 16. julija zborovanje v Pragi v svrhu zedinjenja in skupnega delovanja vseh dobro mislečih katol. Čehov. Izvolilo se je predsedstvo skupnega odbora. V načelstvu so: Bivši deželni odbornik msgr Burian, vseučiliški prof. dr. Kordac, in načelnik kršč. soc. stranke Sabata.

Letina na Italijanskem je precej slabša kot druga leta. Primanjkljaja je kakih 6 milijonov stotov. — Tudi ogrska žetev se ni tako obnesla, kot je bilo pričakovati.

Dopisi.

Jesen'ce na Gorenjskem. Dragi »Domoljub! Prejmi od svoje verne bralke veselo vest, ki ji je došla ravno na dan 27. julija, na obletnico onega nesrečnega dne, ko je tudi naš slovenski rod vztrepetal pri klicu »vojska«. Lani 27. julija je tudi moj mož odšel v službo cesarja in domovine. Iz Galicije mi je pisal parkrat; zadnja njegova dopisnica mi je došla lani 14. septembra. Ves čas sem poizvedovala po njem; vsa vprašanja na razne urade so bila brezuspešna. Nasprotno sem pa izvedela od raznih strani, da je mož gotovo mrtev: nekateri so ga videli na straži, ter so vedeli, da je padel zadet od kroglice; drugi so ga videli, ko ga je zadela šrapnela, in zopet drugi, ko je bil ujet. Da, nekdo ga je videl umirajočega; naročal mu je, da naj meni (ženi) prizanaša s to strašno novico. — Koliko sem prestala ob teh in enakih govoricah, bodi le Bogu potoženo. To bolest razumejo pač le tiste žene, ki so doživle z menoj vred isto usodo.

Vedno pa, ko sem čitala Domoljubova pisma onih ženâ in mater, ki so svojce po več mesecih zopet našle, sem bila potolažena in sem vedno z novimi nadami čakala dne, ki je tudi meni prinesel veselo novico.

Dne 27. julija sem prejela od svojega moža Luka Jordana dopisnico, pisano 22. junija 1915, s katero mi naznanja, da se nahaja živ in zdrav na poti v Rusijo, v ujetništvo. Piše, da je bil 8 mesecev v Przemyslu v boju, potem v bolnici, da je pa sedaj že zdrav in mi pošlje natančnejši slovo šele potem, ko pride na stalno mesto.

Prelila sem veliko solz žalosti in zapuščenosti v 10 mesecih njegovega molčanja, a ta dan je bilo pozabljeno vse in sem jokala veselja, da je še živ in zdrav.

Ti pa, dragi Domoljub si se žalostil z žalostnimi, se pa tudi veselil z veselimi in onesel to novico v naš slovenski svet, v izpodbudo in tolažbo vsem onim ženam in

materam, ki od svojcev že več mesecev nimajo poročil; povej jim, naj ne verjamejo raznim govoricam, tudi ne takozvanim očitvdam.

Ako se je Luka Jordan, ki ga je vsakdo smatral za mrtvega, oglasil po 10 mesecih, se bodo gotovo še mnogi, ki se pogresajo prav kmalu oglasili. Marija Jordan.

Iz Loža. Pred dvema mesecema je odšel ponoči tukajšnji posestnik in čevljar Anton Mulc, oče petih nedorastlih otrok, z doma. Iskali so ga večkrat, a brez uspeha. Narastla vođa iz kanala mestnega vodnjaka pa je v noči od 30. na 31. julija spravila njegovo truplo na svetlo.

Nesrečnež, znan žganjepivec, je zašel v kanal najbrž v duševno zmedenem stanju, kar je pač kriv alkohol.

Bodi Bog milostljiv njegovi duši.

Grozno, kako žalostni nasledki nesrečne pijače se dogajajo ponovno ravno tukaj; kaj bo z ubogo mladino!

Goče. Umrl je Jožef Bajc, star 79 let. Udeležil se je vojske na Laškem l. 1859. in 1866., kjer je bil ranjen in zato je tudi užival ustnovo za invalide. Rad je govoril o svojih vojskinih doživljajih. Še v zadnji svoji boleznii je v zmedenosti govoril, da vidi po vipavski dolini vojake »marširati«. Stari vojak-junak se je umaknil mladim junakom. — Umrl je po kratki boleznii v Ljubljani četovodja Peter Ferjančič iz Manč. Bil je prav dober fant, veselje matere-vdove, katere nikdar ni razžalil. Da je bil res dober vojak, spričuje sledeče pismo, ki ga je materi poslalo vojaško poveljstvo: »V teku triletnega službovanja pri kompaniji se je podčastnik Peter Ferjančič vedno posebno odlikoval z vestno službeno gorečnostjo, z izredno pridnostjo in s posebnim veseljem v izpolnjevanju njemu naloženih dolžnosti. Kompanija izgubi z njim zglednega vojaka. Poveljstvo in kompanija mu ohranita vedno prijazen spomin. O tem se obveščate, da imate vsaj zavest, da je Vaš sin zapustil pri kompaniji posebno lep zgled. To naj Vas tolaži ob bridki izgubi. Končno sprejmite izraz najsrčnejšega sožalja od vseh častnikov, podčastnikov in moštva 8. kompanije, posebno pa od podpisanega komandanta Vašega pokojnega sina.«

Evgen Gn.ent, stotnik.

Naj bi si vsak vojak zaslužil tako pohvalo!

Vojak z Goč piše med drugim: »Dosti veselega bi Vam lahko pisal sedaj, ko bivar v Rusiji. Vojska tako dobro napreduje, da si ne morete Vi misliti in tudi časniki ne pisati; ko bi se vse opisalo, bi moral vsak »Slovenec« na dan tehtati najmanj pol kilograma. Več kot en dan nisimo nikjer na mestu, ker se Rus vedno umika proti Petrogradu. Ujame se vsak dan na tisoče Rusov.«

Iveri.

Ziviljenje je salata, skrbi so jesih, dobra volja je pa olje. — Steherni dan se kaj novega naučimo in kaj starega pozabimo.

Neumnost modrijanov je še zmeraj več vredna, kakor modrost norcev.

Listek

Povest o izgubljenem denarju.

Spisal Ivan H r a s t.

(Dalje.)

IV.

Božični prazniki so minili. Jasno nebo se je liste dni razpenjalo nad Selom, bilo je skoro toplo, povsod so se videle izprehajajoče gruče ljudi v prvih popoldanskih urah. Vsak se je hotel zopet naučiti solnca in svetlobe, saj je vedel, da to ne more trajati dolgo, da lahko prinese že bližnje ure izpremembo, ki jih bo potisnila zopet v zatohle sobe. Tudi Lojze Zemljak je za nekoliko časa zapustil svojo prodajalno ter stopal počasi po cesti navzgor proti Dragi, ki se je svetila v solčnih žarkih kakor prerोजना nanovo. Ko se je zableščala pred njegovimi očmi tako lepa, se mu je zopet usilil v spomin blagi pokojni tovariš, ki se je spominjal nje še nekoliko ur pred svojo smrtjo, ki jo je ljubil z vsako žilico svojega srca in zahrepenel po njej še v zadnjih trenutkih svojega življenja. Solze so stopile Lojzetu v oče pri tem spominu in pogled njegov je splul tja v znane in ljube koticke pod stoletnimi hrasti, kjer sta užila toliko srečnih in blaženih trenutkov. Koliko bi dal, ako bi sedaj le stopil k njemu prijatelj in bi šla zopet skupaj tja gori, roko v roki, in bi sedla na znani tihi prostorček ter se zasanjala nazaj, daleč nazaj v lepa detinska leta! Toda prijatelj počiva v daljni bratovski zemlji, porošeni s krvjo in solzami, in se ne vrne nikdar več!

Medtem ko je Lojze še vedno nepremicno zrl na Drago, se je nekdo ustavil za njegovim hrbtom.

»No, kaj tako zamišljen, mladi prijatelj?«

Lojze se je ozrl in je zagledal za seboj svojega nekdanjega učitelja. Bil je že upokojen in je stanoval v svoji hiši, nekoliko oddaljeni od trga. Že dolgo se nista videla, zakaj učitelj ni rad zahajal nikamor. Imel je vedno dosti posla s svojim vrtom in s svojimi knjigami, kar mu je bilo poleg družine najljubše na svetu.

»Oh, gospod učitelj! Veseli me, da vas zopet vidim po tako dolgem času. Dobro izgledate, nič se niste izpremenili.«

»E, Lojze, leta nobenemu ne prizane-sejo. Toda, hvala Bogu, res je, počutim se še vedno dobro in tudi moči me še niso zapustile. Vendar pripravljeni moramo biti vedno, Lojze!«

»Daleč je še to, gospod učitelj, ako Bog da. Ali gotovo greste sedaj v trg in zelo ljubo bi mi bilo, ako dovolite, da vas spremim.«

Učitelj se je razveselil te ponudbe in krenila sta skupno doli proti trgu. Po poti sta se razgovarjala, in beseda je dala besedo. Lojze je čutil zaupanje do svojega nekdanjega učitelja in sam sebi se je čudil, da ga ni obiskal že izdavnja, da se mu

ni razodel ter ni iskal pri njem dobrih svetov in navodil. In sedaj mu je nehote povedal prav vse, kar se je godilo z njim v zadnjih letih ter tudi povest o izgubljenem denarju.

Kakor vidim, si še vedno pošten mladenič, Lojze! To me veseli, sreča te gotovo še čaka, ako ostaneš takšen. Toda predvsem zatri v sebi vsako malodušnost, ne povešaj rok in glave tudi ako ti ne gre tako, kakor bi hotel. Delo bodri človeka in mu da zadoščenje celo tedaj, ako mu izpodleti. Da ti hoče usoda dobro, je gotovo, sicer ne bi bil dobil čez toliko časa vročnega denarja. Kaj takšnega se ne zgodi vsak dan! Vztrajaj in vse bo prav!

Dospela sta pred prodajalno in vstopila. V veži je že čakalo nekaj odjemalcev, že dolgo jih ni bilo toliko. Lojze se je nasmehnil in jim postregel ročno in vljudno. Potem pa je odklenil predal in potegnili iz njega z veseljem izrazom na obrazu znani zavitek. Razgrnil ga je pred učiteljem ter dejal:

«To je tisti zaklad, ki mi je delal toliko skrbi in žalosti, a ki je sedaj zopet srečno dospel v moje roke, da mi prinese težko pričakovano srečo.»

Učitelj se je sklonil nad denar in gledal bankovce nekoliko časa zamišljeno. Trpek izraz je legel hipoma okoli njegovih ust, nič ni bilo veselega na njegovem obrazu. (Dalje prih.)

Slike in črtice z bojišč.

poizveduje, kako je doma pri gospodarstvu, živini itd. Hvali se, da je še vedno zdrav in čil. Dokler je bil na severu, je s ponosom zatrjeval, da Rusi beže, kamor pridemo, kakor miš pred mačko. Kljub temu so ga ruske granate že ogrožale. Ena je padla nekoč 3 metre pred njim; malo obsula ga je s prstjo. Otresel se je, pa naprej streljal. Ko je bil prestavljen, da gre zoper Talijane, je zapisal: «Rusu smo dali, kar mu gre, Talijanu ne prizanesemo. Sedaj smo prišli braniti slovensko domovino. Nahačamo se blizu Kranjskegore pri Trbižu. Sedaj bi bil že lahko konec, če bi Talijan ne začel. Pa nič ne de. Tudi njemu bomo dali, da si bo zapomnil, kaj so avstrijski vojaki — Dosedaj sem prehodil veliko sveta: celo Galicijo, kos Rusije in se mi hvala Bogu, ni nič zgodilo, čeravno sem bil že večkrat skoraj v ruskih rokah in so krogle brenčale kakor čebele okrog nas. Tukaj pa spet roka, tako da se kar gore tresajo. Nevarnosti še ni prevelike, le dolgčas je, ker se ne vidi drugam, kakor v »luftu«. Prosim, da mi odpišete, kako je doma, kakšno letino imate in koliko živine»

Pozdravim vse skupaj...

Možate besede slovenskega vojaka.

Par dni pred smrtjo je pisal narednik Franc Škedel (iz Prigorice, Dolenjavo pri Ribnici) sledeče pismo svojim staršem:

Bukovina, 22. junija 1915.

Naznamim Vam, kakor sami že veste, da se je tudi v Galiciji obrnilo kolo vojne sreče na bolje. Sijajno so se pokazali napredki naših čet na celi bojni črti. Levo krilo stoji daleč v Rusiji okoli Varšave, sredina pri Lvovu; pri reki Dnjester sem se boril jaz (oziroma cel polk). Sedaj smo prišli v Bukovino na mejo Avstrije, Rusije in Romunije. Tu se bijejo strašno težki boji. Bog z nami! Mi upamo, da bo vse dobro. Molite za srečno zmago in vrnitev!

Italija bo pa kmalu na cedilu ostala. Zaganja se — zaganja, a še ni nič na boljšem... Tukaj je huda vročina. O miru se nič ne čuje.

Zaupajoč v božjo pomoč kličem: Hvala Bogu in Mariji! da sem še toliko pri zdravju. Vdan v voljo božjo hočem biti zvest in hraber boritelj za cesarja in domovino. Živela Avstrija! Pripravljamo se na veliko bitko. Sprejmite najsrčneje pozdrave...

Dne 25. junija je hrabri borilec France padel. Njegov poveljnik je sporočil smrt ljubljenelega pokojnega s sledečimi tolažilnimi vsticami:

«Vaše blagorodje! S težkim srcem sporočam žalostno vest, da je mojega pridnega narednika Franca Škedelna dne 25. junija zadela junaška smrt.

Jaz čutim iz celega srca z Vami vred žalostno bolelost tembolj, ker je bil padli junak več mesecev v težkih urah moj zvesti spremljevalec, moji kompaniji vedno svetla predpoda pravih vojaških in človeških čednosti.

S srebrno hrabrostno svetlinjo že odlikovan, bi bil zopet v kratkem dobil novo odlikovanje za hrabro in pogumno vedenje, vendar je usoda drugače hotela. Naj mu Vsemogočni junaško službovanje bo-

gato poplača. Ves čas vojaškega življenja visokospoštovan in ljubljen od nas vseh — mu bomo ohranili častni spomin.

Zavest in prepričanje, da je Vaš junaški sin izpolnjuječ tako zvesto dolžnost do cesarja in domovine — žrtvoval svoje mlado življenje na polju glave, naj Vam lajša Vašo globoko bolelost. Bog naj Vas krepi!

Z odličnim spoštovanjem

Alojzij Rändel, nadporočnik,
poveljnik 4. komp. bojn. polka št. 2

Gospodarske vesti.

Državne podpore invalidom, njih svojcem in sirotam padlih vojakov.

Ker prihajajo zadnji čas na deželni odbor od raznih strani vloge glede državne podpore invalidom, njihovim svojcem in sirotam po padlih vojaki, se v svrhu poduka prizadetih priobčuje tozadevni zakon, iz katerega je posneti, kdo ima pravico do državne priskrbnine, kaj se zahteva v dosegu teh podpor in kako je ravnati pri vlaganju prošni. Znal se opozarja na določila § 4. ministrskega ukaza z dne 12. junija 1915, št. 162.

Ukaz ministrstva za deželno bran v porazumu s finančnim ministrstvom in v soglasju z vojnim ministrstvom z dne 12. junija 1915, št. 1, s katerim se odreja nadaljnje plačevanje po zakonu z dne 26. decembra 1912, št. 237) pripadajočih prispevkov za preživljanje in se določajo državne podpore za osebe moštva, ki so postale invalidne, in za njihove svojce, ter za oostale po osehah moštva.

§ 1.

Na podstavi § 1. cesarskega ukaza z dne 12. junija 1915, št. 161) se odreja nadaljnje plačevanje prispevkov za preživljanje v tam omenjenih primerih in po tam omenjenih pogojih v polni zakoniti izmeri.

§ 2.

Izvišuje § 2 navedenega cesarskega ukaza se določajo tam omenjene državne podpore, ki jih je izplačevati, ne kraté pripadajočih zakonitih preskrbninskih pristojbin, v mesečno naprej dospeljajočih obrokih, z naslednjimi letnimi zneski:

A. Za invalide:

1) 60 kron, ako je pridobitna sposobnost v prejšnjem poklicu zmanjšana za najmanj 20, toda za manj nego 50%;

2) 120 kron, ako je pridobitna sposobnost v prejšnjem poklicu zmanjšana za 50 do 100%;

3) 180 kron, ako je kdo popolnoma nesposoben za delo.

B. Za svojce invalidov:

1) 60 kron za zakonsko ženo invalida, ki po A: 1, 2 ali 3 sam prejema podporo;

2) 36 kron za vsakega zakonskega ali nezakonskega otroka invalida, ki prejema sam podporo po A: 1 ali 2, in 60 kron za vsakega takega otroka invalida, ki sam prejema podporo po A: 3;

3) po 60 kron za zakonskega očeta in deda, zakonsko ali nezakonsko mater in babico, nadalje zakonskega očeta nezakonske matere invalida, ki sam prejema podporo po A: 1, 2 ali 3, toda z omejitvijo, da skupna vsota podpor teh svojcev ne sme presegati zneska 120 K. C. Za oostale po padlih ali umrlih:

1) 120 kron za vdovo;

2) 12 kron za vsako zakonsko ali pozakonsko siroto brez očeta;

3) po 36 kron za zakonsko ali pozakonsko siroto brez staršev, ako je le ena taka sirota; po 30 kron, ako sta dve taki siroti, po 24 kron, ako so tri, in po 18 kron, ako so štiri ali je več takih sirot;

4) 60 kron za vsako nezakonsko siroto, ako je ostala vdova, ki ima pravico prejemati vdovsko pokojnino ter podporo po C: 1;

Misli uhajajo na dom...

Jakob Burgar, vojak pri gorskih topničarjih, je odrinil takoj izpočetka na bojišče. Staršem pridno dopisuje ter vedno

5.) 108 kron za nezakonsko siroto, ki jo je doslej vzdrževal padli ali umrli in ki ne spada pod C: 4, ako je samo ena taka sirota, po 102 kroni, ako sta dve, po 96 kron, ako so tri, po 90 kron, ako so štiri ali ako je več takih otrok.

6.) po 60 kron za zakonskega očeta in deda, zakonsko ali nezakonsko mater in babico, nadalje za zakonskega očeta nezakonske matere z omejitvijo, da skupna vsota podnor teh zaostalih ne sme presegati zneska 120 kron. Pri tem pridejo v poštev v prvi vrsti starši, v drugi vrsti ded in babica, in sicer po rodovih.

Za normalno starost, do katere je izplačevati podpore, naj velja pri dečkih dovršeno 16. leto starosti, pri deklicah dovršeno 14. leto starosti.

Zaostalim po padlih ali umrlih se enačijo svojci pogrešanih.

§ 3.

Pri invalidih, ki so popolnoma nesposobni za delo, se morejo izjemoma odmeriti v § 2, A in B ustanovljene podpore tudi v višji izmeri, ako je to potrebno, da se zavaruje invalidu življenje.

Letni zneski podpor pa skupaj s pokojnino za invalida ne smejo presegati zneska 600 kron.

§ 4.

Sprejeto podpore se prisojajo le, ako se proti zanje in ako je potrebnost dokazana.

Pri svojcih ali zaostalih — izvzemši sirote, ki imajo po zakonu o vojaški preskabi pravico do vzgojevalnega prispevka — se veže prisodba podpor razen tega na pogoj, da je invalid ali padli (umrli, pogrešani), preden je odrinil v vojaško službovanje, te osebe res bistveno vzdrževal ali vsaj trajno podpiral.

Prošnje za podporo je vlagati pisмено ali ustno pri občinskem predstojništvu bivališča, oziroma pri c. in kr. zastopniškem oblastvu.

§ 5.

Pravico prejemanja ima invalid tudi za svojo ženo in svoje zakonske ali nezakonske otroke, ter za svoje prednike, vdova tudi za zakonske sirote in nezakonske sirote invalida, ki žive z njo v skupnem gospodinjstvu, invalidov oče ali ded tudi za svojo ženo.

V ostalih primerih imajo osebe, katerim se prisodi podpora po § 2, same pravico prejemati jo.

§ 6.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Georgi s. r.

× × ×

Občinski lovi.

C. kr. deželna vlada je vsled posvedovanja deželnega odbora z ukazom z dne 14. julija 1915, št. 17.161, izdala na c. kr. okrajno glavarstvo nastopno okrožnico:

»Izrekla se je bojazen, da se utegnejo v letošnjem letu pri oddajah občinskih lovov v zakup vsled maloštevilne udeležbe ponudnikov, pogojene po vladajočih izrednih razmerah, dosegati samo nizke zakupnine, kar bi glede na to, da se občinski lovi večinoma oddajajo na dobo petih let, trajno oškodovale zakupovalce. Zaradi tega ni nobenega zadržke proti temu, da se v letošnjem letu polegajoče zakupne pogodbe glede občinskih lovov v slučaju, da prosil za to zakupnik in privoli v to občina, moreta za dobo enega leta podaljšati, ali pa da se občinski lovi, ki se bodo letos nanovo oddajali v zakup, če dojde od strani občine taka prošnja ali se izreče taka želja, dajo v zakup samo za dobo enega leta. O tem se obvešča c. kr. okrajno glavarstvo z naročilom, da pri letošnjih oddajah občinskih lovov v zakup, kolikor le mogoče varuje koristi zakupovalcev.

× × ×

Razglas. Privijanje cen. V zadnjem času se je po časopisju, pa tudi drugod opetovano priporočalo kmečkemu prebivalstvu, naj zato, da se izogne preganjanju radi privijanja cen, za svoje izdelke sploh ne zahtevaj nobene cene, temveč naj kupca samo vpraša, kako ceno je voljan plačati, in naj kupčije ne sklene, ako mu ponujana cena ni povšeči.

Tudi tako ravnanje prodajalca, ki blaga ne proda preje, dokler se mu ne ponudi čezmerna cena, ki jo ima v mislih, učini prestop ter je bilo že mnogo ljudi, ki so tako ravnali pri prodajanju, občutno kaznovanih ne samo z denarjem temveč tudi z zaporom.

Pa tudi tisti, ki vzpodbujajo na povedan način k privijanju cen, so v nevarnosti, da jih bo kazensko sodišče zasledovalo in da bodo posebno takrat strogo kaznovani, če se obračajo s svojimi nasveti do širših krogov v tiskovinah, okrožnicah ali na zborovanjih.

Svariti je treba prav resno, naj se taki nasveti ne dajejo ali ubogajo.

Od deželne vlade.

Zdravstvo.

Nekaj o pegastem legarju.

Kakor je influenza stara nadlega, ki je nastopala različne čase pod različnimi imenoma, tako tudi legar ni nova bolezen. Našim prednikom je bil znan pod imenom »gnila mrzlica«, »črna mrzlica«, »prisadna mrzlica«, »ruska ali ogrska bolezen«. Ako čitamo popise teh starih bolezni, se ujemajo s popisom sedanjega legarja, posebno tam, kjer se pridruži legarju tudi huda influenza in se strnita tako dve boleznii v eno. Umrljivost pri pegastem legarju je velika. Z grozo slišimo, kako pobira zdravnike in ujetnike, strežnice in duhovnike. Marsikatero plemenito dušo nam je ugrabila.

Kaj je vzrok bolezni? Pegasti legar nastopa kot tovariš vojnega pomanjkanja in trudov. Pospešijo ga umazani, natlačeni prostori, telesna nernaga, opešana kri. Imenuje se tudi »skotina mrzlica«. Je pa, kakor uči izkušnja, bolj ruska bolezen, ki na pomlad ponehaja.

Kako se nalezje pegasti legar? Prejšnje čase so mislili, da se nalezje po okuženju zraka in po dotiki bolnika; zdaj sodijo nekateri zdravniki, da ga raznašajo uši, drugi zdravniki so zopet uverjeni, da okužuje bolnik sam vse, kar pride v njegovo bližino. O tem je pisal c. kr. zdravnik dr. Frisch približno: Uši niso edini vzrok, pač je verjetno, da prinašajo bolezen. Zdi se, da je strup v zraku bolnišnic. Na podlagi večletnih izkušenj trdi dr. Frisch, da je najboljša pomoč ta, da se po bolnišnicah okna noč in dan odprta. Pripoveduje, da je imel l. 1890. dva slučaja pegastega legarja v vojaški bolnici v Hveru. Oba bolnika je dal prinesiti v posebno sobo, kjer je ukazal, da so bila okna noč in dan odprta. Sobe bolnišnice je pustil pobeliti, tla iztrgati, okna in vrata so bila 14 dni noč in dan odprta. Obleko teh dveh se natančno pregledali, a niso našli nobene lazice. Vsled vedno čistega zraka

se ni razširila bolezen, dasi tja imela vojaka pravi pegasti legar.

Tudi več drugih zdravnikov trdi, da so odprta okna in vrata, tudi pozimi, najboljše sredstvo, da se prepreči bolezen in se zdravi ne okuzijo. To je jasno. Bolnik izdihuje iz sebe stujeni zrak; ako ga zopet nazaj vdihuje, ne more ozdraveli, ako ga vdihujejo drugi, morajo oboleti. Zato je tudi več slučajev te bolezni pozimi, ker je vse bolj zaprto.

Umevno pa je tudi, da raznaša us bolezen, ako pride od bolnega na zdravega in da dobi ušivi človek prej legar kakor drugi. Uš se prime najraje človeka, ki ima že opešano kri in velo kožo. Ušivi človek ni več zdrav in če pride v okužen kraj, če živi v razmerah, ko se ni mogoče ocediti, če ima pomanjkanje hrane in velike napore, je naravno, da zapade bolezni.

Legar je stalna bolezen v nekaterih krajih na Turskem, na Ruskem in na Irskem. Ko je vladala na Irskem huda lakota in je razsajala ta bolezen, so jo prinesli takrat od tam na Angleško. Res je, po udih, hud glavobol, grlo je suho. To se ne smi legar, to pa le zato, ker se ne drži njegov zametek v vročini. Mogoče tudi, da je nastala tisto hudo lačno leto na Irskem bolezen vsled tega ker je gnij krompir in so ga vendar uživali stradajoči ker suroveže. Tudi vojaki obole pogosto, ma le vsled uživanja neprimernih jedi in pokvarjene vode.

Napoleon je vlačil s svojimi vojskami pegasti legar po celi Evropi. Ako beremo stara poročila iz časov vojne s Francozi, vidimo, da so umirali vojaki večinoma za gnijlo mrzlico; a dasi so naši stari imeli ušivost za bolezen in sicer krvno bolezen, niso nikdar spoznali, da bi bile uši vzrok drugih bolezni.

Prva varnost in pomoč v tej bolezni je torej red, snaga, dovoljna hrana, spanje in zdrava pitna voda. Pred vsem snažnost po straniščinah. — Ne hodi brez potrebe v okužene kraje. Koder pa hodiš, bodi previden. Mleko uživaj samo kuhano. Roke si umij večkrat na dan.

Pegasti legar se začne večinoma tako kakor influenza. Udi so težki, človek je kakor razbit, včasih se čuti neko trganje po udih, hud glavobol, grlo je suho. To traja par dni. Potem bolnika stresa mraz, ali ga začne mraviti nosegoma. Nekateri vržejo iz sebe, drugi tožijo samo, da jih tiščí pod zelodcem. Vročina začne khati obolenega in naraste do 40 stopinj. Bolnik je omotičen, izgubi zavest, in jame bledeti. Obraz je rdeč, jezik in usta so zapaljena, žela je naugartljiva, jed ne diši. Te tria nekaj dni, potem se prikažejo, večinoma okrog zelodca, prve pege, katerim sledo druge po živah in po obrazu; ali na obrazu so vidne samo pri bledopolnih bolnikih. Pege so navadno večke kakor leča in bledeleče, ako se pritisne na lečo, izginejo. Vročih se jih izusti na tisoče. Če nar dai nemožne pege in ne izgidejo več pod pritiskom.

Okoli desetega dne obide popel, raz kože se odulstijo tenke lubinice. Tako okoli štirinajstega dne pade vročina nagloma in nastopi preobrat na bolje, ali večina bolnikov ga ne dočaka, ker jim v hudi vročnici srce otrpne. V najhujši stopnji bo-

lezni smrdi bolnikov pot in sapa, koža je suha in črnkasta, usta dobe debelo navlaklo, nos je zadelan, odpadki gnilobni. Bolnik je strašno zdelan, grabi z rokami po ožje, udje mu trepečejo, pod kožo se mu narede neke bule ali otoki, včasih se mu pocedi kri na nos in usta, ki je črnkasta in se hitro seseda.

Takemu revežu se lajša lahko trpljenje z umivanjem celega života z mlačno okisano vodo. Zdravniki uporabljajo menda zgolj mrzle obkladke, ter ne dajejo ne jedi ne pijače razen konjaka. Sicer je pa v vsakem slučaju treba poklicati zdravniško pomoč.

Na glavo dobro dene obkladek španske mete ali pelina. Ne sili v bolnika z jedjo, posebno ne meseno; žlica mleka mu dobro dene. Iz sobe znesi vse, kar ima kak neugoden duh in vse kar bi se okužilo ali je okuženo.

Kdor je pri bolniku, naj ne vdihuje njegove sape, ne požira slin in naj si izpere večkrat usta in umije roke, zlasti pred jedjo.

Pri pegastem legarju se pritakne rada influenza. Bolnika muči kašelj in hropenje. Na pljuča mu deni robec namočen v žgane. Tudi trpotčev ocedek ali kaj podobnega, mu hladi notranjo vročino.

Kadar se čutijo prvi znaki bolezni, je še čas. V takim slučaju se je dobro umiti po celem telesu s kisom. Ako je vreme ugodno, se izpije čaša lipovega čaja z medom in gre na prosto. Ako se kažejo znaki legarja, ne uživaj par dni ničesar, kar dela vročino, ne sira, ne jajc, ne mesa, ne močnatih jedi. Ko začne mraziti, je treba v posteljo; ko začne vročina, pij sirotko ali mlačno vodo. Včasih mine bolezen po prvem napadu.

Za legar so uvedli ceplenje kakor za koze. Ceplenje brani, da ne oboliš in če ravno oboliš, bolezen potem ni tako huda. Po cepljenju nastopijo vsi znaki obolenja, kar traja tri dni, potem se vrne normalno stanje.

V naših krajih se ni bati, da bi se razširila bolezen; mogoč je pač tu in tam kak slučaj, kar pa ni, da bi plašilo ljudi.

Prosimo tudi v bodoče: kuge, lakote in vojske — reši nas Gospod!

Vprašanja in odgovori.

B. P. v L. — Kolikor znano, tisti vojak, ki redno služijo, ne dobe podpore. Pravico do podpore imajo črnovojniki. Sme se pa taka prošnja vložiti, če je podprta z važnimi vzroki za podporo; kajti bili so že slučaj, da se je tudi takim posameznikom podpora dovolila.

Č. g. ž. Iv. Š. — V pojasnilo Vam in vsem, ki si ne vedo pomagati, smo sprejeli v današnji list celotno postavbo, ki določa državne podpore invalidom, njih svojcem in sirotam padlih vojakov. Točka C govori o Vašem slučaju, ker ima naslov: »Za zaostale po padlih ali umrlih«.

J. Gril v Gr. — Obrnite se potom županstva do okrajnega glavarstva, ki Vam bo dalo o ruskih delavcih točno pojasnilo. — Vlada ruske ujetnike vzdržuje. Ako jih

odda za razna poljska dela posameznim posestnikom, jih morajo ti oskrbovati; druge denarne obveznosti pa menda ni. Sicer so pa v tem oziru pri Vas morda drugačni predpisi, ki Vam jih bo razložilo Vaše glavarstvo.

Tedenska pratika.

6. avgusta.

1. **Gospodovo izpremenjenje** je spomin na svetopisemski dogodek, ko je Zveličar vzel s seboj tri svoje učence: Petra, Janeza in Jakoba in se je pred njimi na gori (Tabor) izpremenil. To veličastvo gledaje je sv. Peter ves zavzet vzkliznil: »Gospod, dobro je nam tukaj; napravimo tri šotore, zate enega, za Mojzesa enega in za Elijo enega«.

2. **Sv. Krist II.**, papež, mučen l. 257.
  3. **Sv. Pastor in Just.**
  4. **Sv. Jakob**, puščavnik v Mezopotamiji.
  5. **Sv. Felicisim in Agapit**, mučenca.
- Solnce v. 4. u. 42 m. — z. 7. u. 29 m.
Luna v. 0 — z. 4. u. 58 m.

7. avgusta.

1. **Sv. Gregorij Nacijanski.**
  2. **Sv. Donat**, škof in mučenec.
  3. **Sv. Kajetan**, spozn., ustanovitelj reda Teatincev ali Kajetanov. Rojen je bil iz plemenite rodbine v Vičenci l. 1480. Umrl v Neapolju l. 1547.
  4. **Sv. Domicijan.**
  5. **Sv. Nona**, mati sv. zdravnika Cezarija.
  6. **Sveta Gorgonija**, umrla l. 375.
- Solnce v. 4. u. 43 m. — z. 7. u. 27 m.
Luna v. 0 u. 36 m. — z. 5. u. 44 m.

8. avgusta.

1. **Sv. Cirijak, Larg in Smaragd**, mučeni ob času cesarja Marcelina l. 303., so zasloveli po svoji radodarnosti in ljubezni do ubogih in bolnikov. Sv. Cirijak je tudi med 14. pomočniki, ki jih častimo v raznih nezdodah. V srednjem veku je bil tudi red »Cirijakov« ali belih križarjev z rdečim križem na prsih.
  2. **Blaženi Altman**, škof v Pasovu.
- Solnce v. 4. u. 45 m. — z. 7. u. 26 m.
Luna v. 1. u. 36 m. — z. 6. u. 21 m.

9. avgusta.

1. **Sv. Firm in Rustik, mučenca.** Ob času cesarja Maksimijana Herkula (286—305) sta v okolici Milana oznanjevala sv. vero in zato ju je dal sodnik Anolin obglaviti.
  2. **Sv. Roman**, rimski vojak, muč.
  3. **Sv. Marcelijan in Varoon.**
  4. **Sv. Emigrid**, škof, muč., rojen v Treviru ob Reni, umorjen ob času cesarja Dioklecijana.
  5. **Sv. Verijan**, rimski plemenitaš.
  6. **Sv. Aira**, mučenica.
- Solnce v. 6. u. 46 m. — z. 7. u. 24 m.
Luna v. 2. u. 44 m. — z. 6. u. 50 m.

10. avgusta.

1. **Sv. Lavrencij**, muč., je zaslovel kot dijakon ob času papeža Siksta II., ko je neustrašeno razširjal sv. vero in požrtvovalno skrbel za uboge. Ko so ga vprašali, kje ima skrite svoje zaklade, je sklical reveže, sirote in vdove ter dejal: »Glejite, to so naši zakladi, to je naše srebro in zlato!« Zato je bil bičan in na raznju žgan l. 258. Hudo mučen se je še pošalil s krvnikom, češ, na eni strani sem že dovolj pečen, obrnite me tedaj še na drugo stran. Na Slovenskem je veliko cerkvá posvečenih na čast temu svetniku.
  2. **Sv. Hugon**, škof.
- Solnce v. 4. u. 48 m. — z. 7. u. 23 m.
Luna v. 3. u. 57 m. — z. 7. u. 12 m.

11. avgusta.

1. **Sv. Tiburcij**, muč.
2. **Sv. Aleksander v Pontu.**
3. **Sv. Arkadij.**
4. **Sv. Makrobij.**
5. **Sv. Gavkerik.**
6. **Sveta Suzana**, dev. muč.
7. **Sveta Digma** v Umbriji.
8. **Sveta Filomena**, dev. muč. Njen oče je bil grški knez, mati, pa je bila iz kraljevskega rodu. Filomena, ki se je dala krstiti, je snubil paganski cesar Dioklecijan. Ker pa ni marala za možitev, je

bila hudo mučena in končno obglavljena. Njene sv. ostanke so našli l. 1802. v Rimu v starem grobu sv. Priscile.

- Solnce v. 4. u. 49 m. — z. 7. u. 21 m.
Luna v. 5. u. 10 m. — z. 7. u. 31 m.

12. avgusta.

1. **Sveta Klara** (lat. ime pomeni: jasna, čista), rojena v 13. stoletju v laškem mestu Asisi, kjer je bil rojen tudi sv. Francisek Serafinski. Ustanovila je ženski red Klarisinj. Umrla je l. 1253. Papež Aleksander IV. jo je prištel slovesno med svetnike.
  2. **Sv. Hilarija**, muč.
- Solnce v. 4. u. 50 m. — z. 7. u. 19 m.
Luna v. 6. u. 24 m. — z. 7. u. 48 m.

Najnovejše z bojišč.

Na bojni črti med Bugom in Wierprz-om se Rusi umikajo; zasledujoče nemške čete so zavzele mesto Holm ob železniški progi. — Pred Ivangorodom uspešni boji avstrijskih čet. Polkrog okoli trdnjave se vedno bolj zožuje. — Naše čete prodirajo na vzhodnem bregu Buga med Sokalom in Krilovom. — Mesto Mitava (v bližini ruskega pristanišča Rige) je padlo.

To in ono.

Pred sodiščem. Sodnik: »Ali bi vi hoteli pokazati, kako se je vršil pretep?« — Zatoženec: »Ne morem; sem moral palico zunaj pustiti!«

Pri bolniku. Zdravnik: »Torej spal je dobro; kaj pa slasti do jedi ima kaj?« — Žena: »Kaže da; danes ponoči se mu je že sanjalo, da je obiral svinjsko pleče!«

Desledno. Tujec: »Kako, da je zadnji čas pri vas vse dražje?« — Oštir: »Hišo sem dvignil za eno nadstropje!« — Tujec: »In ste istočasno tudi cene dvignili — jelite?«

Kakor s sovražnikovo deželjo

ravno tako delajo nekateri ljudje s svojo kožo. S tem, da ranitve, otiščance, izpuščaje in otekline ne drže čiste, stvar vsled nepazljivosti in napačne ravnanja še poslabšajo in si provzročijo nepotrebne bolečine. Najbolj pravo je, rane in drugo takoj izprati s Fellerjevimi čistilci, ohlajajočim, proti vnetjem učinkujočim fluidom iz rastlinskih esenc z zn. »Elza-fluid« in jih obvezati. Tudi za trdo kožo, potenje, proti lišajem in nečistočam kože izvrstno služi »Elza-fluid«, enako pri revmatičnih in nevrogičnih bolečinah. — Učinkuje vedno osvežujoče, oživljuje iz razkrajajoče. 12 steklenic za samo 6 kron poštne prosto, pošlje lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 16 (Hrvatska). Istotam se naročajo lagodno odvajajoče »Elza-kroglice«, 6 škatlice poštne prosto za 4 krome 40 vinarjev. peoser—

Vsaka gospodinja Vam bo pritrdila, da brez dobrega kavnega pridataka kava ni dobra. Če hočete imeti dobro in okusno kavo, ji morate pridejati Kolinske kavne primesi v korist obmejnim Slovincem, ki je najboljši kavni primatek sploh. Vse naše gospodinjice to vedo, zato pa kupujejo samo to cikorijo. To tem raje, ker tudi vedo, da je Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovincem pristno domače blago, edino te vrste sploh. Tudi mi priporočamo Kolinsko kavno primes v korist obmejnim Slovincem kot najizvrstnejši in pristno domači kavni primatek

Dobre knjige.

Italijanskega jezika se naučiš brez učitelja iz knjižice: **Italijanščina za Slovence.** (Italijanska slovnica in italijanski razgovori za samouke.) Sestavil Ferdo pl. Kleinmayr. Cena 1 K 20 vin.

Sicer ne brez truda, pač pa s kolikor mogoče malim trudom in v kolikor mogoče kratkem času, ti je dana prilika, da se iz te knjižice naučiš brez učitelja italijanskega jezika. Slovnica je namreč sestavljena tako praktično in je lahka, da ti zadošča za umevanje te knjižice navadna ljudskošolska izobrazba. Tudi slovnici pridejani razgovori so vzeti iz vsakdanjega življenja, kakor se vedno rabijo. Ze takoj prve dni učenja jih v pogovoru z Italijanom lahko praktično uporabljaš; treba je le, da preje predelaš prve tri slovniske vaje. Knjižica je prav priporočljiva.

SKRIVALNICA.

Kje je izletnik?

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Brno, 21. julija: 2, 61, 66, 45, 74.
Trst, 28. julija: 60, 76, 41, 90, 1.
Dunaj, 31. julija: 73, 57, 52, 72, 17.

2 dobra čevljarstva pomočnika

sprejemem t. koj v trajno delo. **Alojzij Fabian**, čevljarški mojster v Črnomlju, Dolenjsko. 1515

Kako se kopljemo poleti?

1. Voda v banji ne bodi toplejša nego 27°.
2. Voda naj seže največ do prsi.
3. Za odstranjenje neprijetnega duha po potu rabimo Lysoform. Največ 50 gramov je izlitu v banjo.
4. Pred koplje naj se telo ohladi.
5. V vodi ne ostajajmo dlje nego 15 minut.
6. Rabimo vedno Lysoformovo milo, ki je najfinejšo toaletno milo in obenem tudi razkužuje.
7. Po koplji je telo odrgniti in nato počivati 1/2 ure.

Kdor se koplje tako, se koplje pametno in po rabi Lysoforma osvežen in razkužen lahko nadaljuje dnevno delo.

Najzanesljivejša razkuževalna moč Lysoforma je bila preiskana na zavodih profesorjev: **Löffler, Liebreich, Vas, Pertik, Proskauer, di Veste, Tauczk, Vertun, Pihl, Ferroncito, Pfeiffer, Ujhely, Loir** itd.

Vsebina steklenice: 100 250 500 1000 2 1/2 kg
Cena steklenice: K 90 1'80 3'10 5' 10'

Na željo pošljemo vsakomur zastoj in poštnine prosto od odličnega zdravnika spisano knjigo **»Zdravje in desinfekcija**, ki nas uči uspešnega razkuževanja. 1465

KEMIK HUBMANN,

referent Lysoformwerke, DUNAJ XX., Petraschgasse št. 4.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Sprejemem enega ali dva učenca

za kovaško obrt, z vso hrano in stanovanjem. **Mihael Weiss**, kovaški mojster, Ljubljana.

Tkalke

za tkalnice platna, tudi sukalko dobe trajno in dobro plačano delo v tovarni

Thondorf, p. Liebenau pri Gradcu. 1494

Kupi se takoj proti gotovemu plačilu 1496

mlad gozd

smrekov ali jelov,

najmanj 10 oravov vkup, blizu ceste ali železnice. Ponudbe pod „**Mlad gozd 1496**“ na upravništvo „Domoljuba“.

Kako pozno je sedaj?

tako se stiši mnogokrat popraševati ljudi, kateri pač imajo uro v žepu ali na steni, ampak svoji lastni uri ne verjamejo, ker je le slaba, netočna, vedno stoječa bazar ura. Kdor nasprotno ima **Suttnerjevo** uro, ve vedno natanko, kako pozno je.

Lastna znamka „IKO“ najbolj zanesljiva ura.

Lastna znamka „IKO“ najbolj zanesljiva ura.

- St. 600 Žepna ura z radijem, ki se ponoči sveti . . . . . K 8-40
- 410 Nikel.-anker-Roskopf ura 4-10
- 705 Roskopf ura, kolesje v kamnih tekoče 5-90
- 719 Srebrna rem. ura 7-80
- 720 Srebrna cylinder rem. ura 9-70
- 1450 Bela kovinasta verižica 2-80
- nikelnasta 1-
- 916 Srebrna verižica 3-20
- 89 Double zlata verižica 5-90

Velika izbira ur za gospode in dame, verižice, prstane, broške, obeske, zapestnice, zavratne verižice, uhane, blago v zlatu in srebru, namizna orodja, daljnogleda itd. v velikem ilustrovanem

ceniku z mnogimi podobami katerega zahtevajo zastoj in poštnine prostega.

Razpošilja se po povzetju ali pa če se denar vnaprej pošlje. Neugajajoče zamenjam. Vse ure so natančno preizkušene.

Lastna tovarna ur v Švic

H. SUTTNER samo v Ljubljani št. 1

1203 Nima nobene podružnice.

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

reg. strovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Realni davek plačuje iz svojega. Znanjstvom vlagateljem so za poš-

5%

ljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zagnambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Načelstvo:

Predsednik: **Andrej Kalan**, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollek ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: **Fran Eorštnik**, c. kr. profesor v p. v Ljubljani; **Ignacij Zaplotnik**, katehet v Ljubljani; **Ivan Dolenc**, c. kr. profesor v Ljubljani; **dr. Jožef Grušen**, stolni kanonik v Ljubljani; **Anton Koblar**, dokan v Kranju; **dr. Jakob Mohorič**, odvetniški kandidat v Ljubljani; **dr. Fran Fapež**, odvetnik v Ljubljani; **E. Remec**, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; **Anton Sušnik**, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; **dr. Viljem Schweitzer**, odvetnik v Ljubljani; **dr. Aleš Useničnik**, prof. bogoslovja v Ljubljani; **Fran Verbič**, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: **Anton Eržič**, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: **Anton Čadež**, katehet v Ljubljani; **Ivan Miškar**, profesor v Ljubljani; **K. Gruber**, c. kr. št. rad. oficijal v Ljubljani; **Avguštin Zajc**, c. kr. rač. revisent in posestnik v Ljubljani.

Kava

50 cenjeje!

Ameriška štedilna kava, lepo dišeča, izdatna in zdrava. 5 kg vreča za popivanje K 11,- post. prost. po povzetju. Vsi kilogrami prvotnega štedilnega čaja za K 2-20 pošilja A. Schapira št. 473, Ljubljana in TISZABOGDAN.

Kuverte s firmo, - - pisma, - - račune itd - zvršuje natančno po

- : naročilo :
- : Katoliška :
- : tiskarna :
- : v Ljubliani.

1 steklenica 2 kroni. Ceniki zastoj in franko.

100 litrov zdrave domače pijače,

Jan Grolich, drogerija „Pri angelu“, Brno 641, Morava. 1915

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJ-BOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TERE: ZIJE CESTA ŠT. 14 NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA ZAHTEVAJTE PRVI SLOV. CENIK BREZPLAČNO

Zahtevajte

zastonj in poštnine prostomaj glavni cenik s 4000 slikami ur, zlatnine in srebrnine, glasbil, predmetov iz usnja in jekla, potrebnih za gospodinjstvo in tonleto, orožja, municije itd.

Prva tovarna ur

Jan Konrad, c. inkr. svor. ni zatehtnik Brnx št. 781 (Češko).

Nikelnaste Roskopi-ure K 3-90, 4-20, 5-
Srebrne K 8-40, 9-50. — Nikelnaste budilke K 2-90, Budilke z dvojnimi zvoncei K 4-
Posilja se po povzetju. — Nikak riziko! Zamena je dovoljena ali denar nazaj!

Suhe gobe, rdečo deteljo, motovilec, travno seme, fižol in drugo

1944 5 kupujeta SEVEŠTURBANIČ Marijin trg 2 LJUBLJANA Marijin trg 2

Nagliuhost

Šumenje v ušesih, tečenje iz ušes, zdravi naglo in sigurno balsam kosm. ušesno olje

OTIZINAN.

Stevilne zahvalnice. Cena K 370 brez nadaljnjih stroškov.

Zaloga za Avstrijo:

Pharm. Mr. Ludw. Auer. Dunaj III., Kúbeckg. 15.

500K
Van
plamen
sko V
suh kurjih oces, bradavic in trde kože, kom 3 dni v korenini brez bolečin ne odpravi
RIA-BALSAM.
Cena lončič z imer. razm. 1 K, 3 lončič 2-50 K. Kemery, Kaschau (Kassa) I. (postni prejel) 1212. 027

Naročite sobotnega „Slovenca“

Stanje vlog čez 23 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruška z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, pritrilje, v lasni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvi

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč

tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4 3/4 %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

